

SZUPERNOVA

Meghalni csak pontosan, szépen

VAJDA JUDIT

HARRY MACQUEEN KÉT CSODÁLATOS SZÍNÉSZI ALAKÍTÁSSAL MEGTÁMOGATOTT MŰVÉBEN LÁTSZÓLAG MINDEN MEGVAN EGY MEGRÁZÓ MELODRÁMAHOZ.

Két késő ötvenes-kora hatvanas férfi utazik a vidéki Anglia békés tájain egy viharvert lakóautóval. Hamarosan kiderül, hogy Sam, a komolyzenei zongorista és Tusker, a neves író egy párt alkotnak – és hamarosan kiderül az is, hogy az egymásra hangolt, csendes tréfák közé vegyülő nyomasztó nyugtalanság oka, amiért hőseink végiglátogatják múltjuk kedves helyszíneit, és amiért összecsiszították minden barátjukat és családtagjukat, az az, hogy mindezt így együtt utoljára tehetik meg, mivel Tusker demenciában szenved.

A Samet alakító Colin Firth már az *Egy egyedülálló férfin* is olyan meleg férfit játszott (még hozzá Oscar-jelölést érdemlően), akinek meg kell küzdenie a gyásszal, élete szerelmének az elvesztésével, a Tuskert megformáló Stanley Tuccival pedig kiválóan működik közöttük a kémia. A *Szupernóva* ereje még-

sem ebben rejlik, hanem abban, hogy miközben nézzük, egy percre sem jut eszünkbe, hogy most két meleg férfit látunk – az univerzális téma, a visszafogott, természetes színjáték és a rendezés érzékenysége miatt „csupán” annyit érzékelünk, hogy két olyan embert látunk, akik mindennél jobban szeretik egymást, de el kell válniuk.

Sokat segít mindebben az is, hogy hivalkodó monológok és nagyszabású, teátrális megnyilvánulások helyett Harry Macqueen forgatókönyvíró-rendező olyan hétköznapi és mélyen emberi megoldásokat választ, mint a fent már említett csendes tréfák, egy ügyetlenül felolvasott búcsúbeszéd vagy az olyan szubtilis, mégis igen beszédes vizuális jelzések, mint mikor a kamera segítségével úgy ráerősítenek a két férfi közötti magasságkülönbségre, hogy Tusker minden korábbinál elesettebbnek tűnik (lásd azt a jelenetet, amikor Sam segít begombolni egyre rosszabb állapotba kerülő társa ingét).

„Rövidre zárja a magyarázatot”
(Colin Firth és Stanley Tucci)

Az élettől való búcsú, a másik oldalról pedig szeretünk elengedése önmagában is van olyan erős téma, hogy elvisz egy teljes cselekményt (lásd például *Az élet nélkül*em, az *Utolsó napjaim* vagy a *Mielőtt megismertelek* című filmeket), Macqueen azonban nem elégszik meg az egyszerű haldoklásmelodrámaival – sajnós. A *Szupernóva* első blikkre a maga másfél órájával kom-

pakt kis darabnak tűnik: kerek, egész, és egy utolsó utáni jelenettel, egy afféle kódával (ami többszörösen is passzol az egyik főhős már említett hivatásához) szépen le is van zárva, még épp innen a giccsen. Csakhogy az alkotó (a nyilvánvalón túl) felvet egy konfliktust, ami rendkívül erős érdekkülönbséget alakít ki Sam és Tusker között, lehetetlen helyzetbe hozva az előbbit – és amely különbség kis túlzással két jelenettel később már meg is oldódik.

A szóban forgó konfliktus rendkívül súlyos érzelmi és morális dilemma egyszerre, amelynek a leküzdése normál esetben hosszas vívódások után lenne csak lehetséges, de a rendező túl hamar letudja. Mivel lehetetlennek tűnik, hogy ne bízott volna a színészeiben, valószínűleg saját magában nem bízott eléggé (a színészként tevékenyebb fiatal alkotó korábban csak egy mindössze 78 perces filmdrámát rendezett, a 2014-es *Hinterlandet*). Ami nagy kár, mert filmje így túl rövid és kifejtetlen maradt, holott még bőven lett volna benne anyag, ahogy a színészekben is, akiken azért a kitűnő alakítások ellenére is látszik, hogy nem futották ki teljesen a formájukat.

Macqueen jellemzően az egész filmen végigvonuló, egyébként gyönyörű címadó metaforát is egy olyan jelenettel tudja le, ami inkább rövidre zárja a magyarázatot, mintsem rendszeren elmagyarázná a szupernóva jelenségét, így annak, aki nincs otthon a csillagászatban, nem is biztos, hogy leesik a tantusz. De az alkotó itt is túl takarékos akart lenni, így a Tusker és Sam kis unokahúga között zajló párbeszéd úgy lett megvágva, hogy ki lehet ugyan következtetni az üzenetét, de az egyszeri néző hajlamos inkább a folyton visszakérdező, értetlenkedő kislánnyal azonosulni.

A *Szupernóva*ban nem azzal van baj, ami belekerült – abba szinte lehetetlen lenne belekötni. Sokkal inkább azzal, ami kimaradt belőle – és ez a lista sajnós, a filmmel ellentétben, hosszabb a kelletnél.

SZUPERNOVA (Supernova) – brit, 2020. Rendezte és írta: **Harry Macqueen**. Kép: **Dick Pope**. Zene: **Keaton Hanson**. Szereplők: **Stanley Tucci** (Tusker), **Colin Firth** (Sam), **James Dreyfuss** (Tim), **Pippa Haywood** (Lilly), **Sarah Woodward** (Sue). Gyártó: **Quiddity Film / BFI**. Forgalmazó: **Cirko Film**. *Feliratos*. 93 perc.